

نشریه علمی حسابداری مدیریت

دوره ۱۶ / شماره ۵۶ / بهار ۱۴۰۲

صفحه ۱۲۷ تا ۱۵۱

تأثیر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی: شواهد فرائحلیلی

وحید احمدیان^{۱*}

میثم حامدی^۲

رقیه نامور^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۳

چکیده

تدوین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) با این هدف صورت گرفت که از مجرای افزایش قابلیت مقایسه گزارشگری مالی، مشارکت‌کنندگان بازار را قادر به تصمیم‌گیری‌های بهتر اقتصادی سازد و کارایی بازار سرمایه را بهبود بخشد. اما پس از یک دهه پژوهش در خصوص اثرات اتخاذ این استانداردها، هنوز نتیجه‌گیری قطعی در خصوص میزان دستیابی به این هدف وجود ندارد و مطالعات تجربی، نتایج متناقضی را گزارش می‌کنند. به منظور کسب شواهد عینی در خصوص اثرات واقعی پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بر اساس تجربه کشورهای که این استانداردها را پذیرفته‌اند، در این پژوهش، تحلیلی جامعی از مطالعاتی که به بررسی اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی پرداخته‌اند صورت گرفته است. بر مبنای تجزیه و تحلیل ۲۴۳ مشاهده، با نمونه مستقل ۲,۵۴۴,۵۸۲ شرکت - سال، نتایج فرائحلیل و فرارگرسیون حاکی از آن است که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، به طور کلی تأثیر مثبت و معناداری بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی داشته است، اما اندازه اثر اتخاذ این استانداردها، به عوامل متعددی مانند شیوه پذیرش اجباری یا داوطلبانه، ساختار قانونی کشورها و ضمانت اجرایی حسابداری و حسابرسی کشورهای مورد بررسی بستگی دارد.

کلید واژه‌ها: استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، قابلیت مقایسه گزارشگری مالی، فرائحلیل، فرارگرسیون، ساختار قانونی کشورها

طبقه‌بندی JEL: M41

^۱ استادیار، گروه حسابداری، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (نویسنده مسئول) V.ahmadian@tabrizu.ac.ir

^۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران Hamedi.m@seo.ir

^۳ دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت کسب و کار، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران Namvar.nastaran@hotmail.com

مقدمه

با جهانی شدن روزافزون تجارت، ظهور شرکت‌های چند ملیتی و بین‌المللی شدن بازارهای مالی، گزارشگری اطلاعات مالی بر اساس سیستم‌های متنوع حسابداری ملی، به محدودیتی در رفع نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان تبدیل شده است. رفع این محدودیت، مستلزم کنار گذاشتن رویه‌های گزارشگری ملی و جستجوی راه‌حل‌های سازگار با محیط نوین تجارت است. در سال‌های اخیر، ابتکارات هماهنگ‌سازی بین‌المللی استانداردهای حسابداری توسط چندین سازمان به منظور ایجاد مجموعه‌ای منسجم از استانداردهای حسابداری که به استفاده‌کنندگان ملی و بین‌المللی اجازه می‌دهد یک محصول اطلاعاتی قابل مقایسه و رضایت‌بخش داشته باشند، ارتقا یافته است. برای دستیابی به این هدف، هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی (*IASB*) برای توسعه مجموعه واحدی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) ایجاد شد. این استانداردهای بین‌المللی، با هدف بهبود شفافیت و قابلیت اطمینان صورت‌های مالی در سراسر جهان و تسهیل سرمایه‌گذاری‌های فرامرزی از طریق ایجاد قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در سطح جهانی ایجاد شده‌اند.

حرکت به سمت الزام پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) گسترده‌ترین اصلاح مالی جهانی در تاریخ حسابداری در نظر گرفته می‌شود (داسکه و همکاران، ۲۰۰۸) و لذا بررسی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن بر نیازهای اطلاعاتی کاربران ملی و بین‌المللی اطلاعات حسابداری، موضوع بررسی محافل آکادمیک و حرفه‌ای بوده است. تدوین‌کنندگان استانداردها، ناظران بازارها و سرمایه‌گذاران، علاقه‌مند به پیامدهای اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر کیفیت گزارشگری مالی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و متغیرهای بازار مانند افزایش کارایی و نقدشوندگی هستند (هان، تانگ و یانگ، ۲۰۱۶) و لذا درخواست‌های فزاینده‌ای برای ارائه شواهد تجربی در مورد تأثیر این استانداردها بر متغیرهای مالی و اقتصادی وجود دارد. در این میان، ادبیات محدود در خصوص اثرات پذیرش این استانداردها، نتایج

قطعی برای بررسی پیامدهای آن را فراهم نمی‌آورد و در بیشتر موارد، بین نتایج گزارش شده از پژوهش‌های مختلف نیز تناقض وجود دارد. به عنوان مثال، در خصوص هدف کلیدی بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) برای توسعه استانداردهای گزارشگری مالی، که افزایش کارایی بازار سرمایه و بهبود تصمیم‌گیری‌های اقتصادی از مجرای افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بود، جونز و فیملی (۲۰۱۱) و بیپ و یانگ (۲۰۱۲) به این نتیجه رسیدند که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، افزایش قابل توجهی در قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ایجاد می‌کند، اما در تناقض با یافته‌های آنها، بیشوف (۲۰۰۹) و کلاو و همکاران (۲۰۰۷) کاهش قابلیت مقایسه در دوران بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) را گزارش کرده‌اند. چنین مطالعاتی، به این دلیل نتایج متفاوتی را گزارش می‌کنند که در انتخاب معیارهای مورد استفاده و مدل‌سازی اثرات گزارشگری مالی متفاوت عمل کرده‌اند و از داده‌های متفاوتی برای بررسی این اثرات استفاده کرده‌اند. اما بهر حال این تفاوت در نتایج، نگرانی‌هایی را در مورد اثرات واقعی پذیرش این استانداردها و همچنین سهم تحقیقات دانشگاهی در سیاست‌گذاری و استانداردگذاری حسابداری ایجاد می‌کند (فولبیر و همکاران، ۲۰۰۹). هدف پژوهش حاضر، بررسی جامع اثر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارش‌های مالی است. برای این منظور، از فراتحلیل مطالعات تجربی موجود برای به دست آوردن دیدگاهی عینی استفاده شده است. یافته‌های مطالعه حاضر این پتانسیل را دارد که نتایج نسبتاً جامعی را از میزان دستیابی به این هدف فراهم آورد. علاوه بر مطالعات تجربی، برخی بررسی‌های روایی نیز به بررسی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) و اثرات پذیرش آن بر متغیرهای بازار سرمایه پرداخته‌اند (برای مثال، دی جورج و همکاران، ۲۰۱۶، انجمن حسابداران خبره انگلستان و ولز (*ICAEW*)، ۲۰۱۴) و سان و سودستروم، (۲۰۰۷). بررسی‌های روایی، مجموعه وسیعی از مطالعات را برای نتیجه‌گیری و پیشنهاد فرصت‌هایی برای تحقیقات آینده پوشش می‌دهند. این‌گونه

مطالعات، ادبیات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را از جنبه‌های مختلف تجزیه و تحلیل می‌کنند و در اندازه نمونه‌های مختلف، روش‌شناسی‌های متفاوت و دوره‌های زمانی گوناگون انجام می‌شوند. اما این مطالعات معمولاً به دلیل ذات بررسی‌های روایی، با نتیجه‌گیری‌های ذهنی همراه هستند که این موضوع، بحث در مورد اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را پیچیده‌تر می‌کند و لذا این‌گونه بررسی‌ها به پژوهشگران اجازه نمی‌دهد که نتیجه‌گیری سیستماتیک داشته باشند (حبیب ۲۰۱۲).

در مقابل، روش فرا تحلیل، شواهد ترکیبی را در یک آمار واحد تلفیق می‌کند تا مبنایی را برای تعمیم کمی فراهم آورد و از مزیت تصحیح خطاهای ذاتی نمونه‌گیری و آماری در مطالعات خاص برخوردار است که به نوبه خود، به افزایش دقت یافته‌ها منجر می‌شود. این روش، یک نمای کلی از نتایج مطالعات تجربی قبلی ارائه می‌دهد، اما مشکل نتیجه‌گیری‌های ذهنیتی ناشی از بررسی‌های روایی را نیز به همراه ندارد. بنابراین، نتایج حاصل از روش فراتحلیل می‌تواند دشواری تصمیم‌گیری سیاست‌گذاری بر اساس شواهد متفاوت مطالعات تجربی و نتیجه‌گیری‌های ذهنی بررسی‌های روایی را کاهش دهد (اوپار و همکاران، ۲۰۲۱). تحقیقات تجربی به دلیل تفاوت‌ها در محیط‌های نهادی و تغییرات همزمان قانونی در محدوده زمانی اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، نتایج ثابتی در خصوص اثرات اتخاذ این استانداردها فراهم نکرده‌اند. برای مثال، با اینکه هر دو مطالعه لنگ و همکاران (۲۰۱۰) و جارایمان و وردی (۲۰۱۴) از معیارهای قابلیت مقایسه یکسانی استفاده کرده‌اند، نتیجه‌گیری متفاوتی در خصوص اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) داشتند. دلیل این تفاوت، به احتمال زیاد به تفاوت در محیط‌های مورد بررسی ارتباط داشت. لنگ و همکاران (۲۰۱۰)، نمونه‌ای از شرکت‌ها از ۴۷ کشور اتخاذ کننده استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را انتخاب کردند، در حالی که جارایمان و وردی (۲۰۱۴) از نمونه‌ای متشکل از ۱۵ کشور اتحادیه اروپا با محیط نهادی متفاوت ولی با قوانینی یکسان در سطح اتحادیه اروپا

استفاده کردند. انگیزه مطالعه حاضر، تطبیق این تفاوت‌ها در نتایج تجربی و فراهم کردن نتیجه‌گیری‌های عینی در گزارشگری مالی است. بدین منظور، از مدل تجزیه و تحلیل فرارگرسیون برای توضیح معنی‌داری تغییرات در نتایج تجربی در بین مطالعات با بررسی اثرات بالقوه تغییرات ویژگی‌های متفاوت مطالعه، از جمله نحوه اتخاذ، انتخاب معیارها برای آثار اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) و عوامل مختلف دیگر که بر قدرت نتایج تجربی تأثیرگذار هستند استفاده شده است. کنترل چنین ویژگی‌های متفاوت در بین مطالعات مختلف، می‌تواند به درک علل ناهمگنی در نتایج گزارش‌شده از اثرات اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) کمک کند. نتایج این پژوهش، می‌تواند به عنوان مکملی در کنار مطالعات روایی صورت‌گرفته در خصوص آثار پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) مورد استفاده قرار گیرد.

ادبیات و مبانی نظری

در سال ۲۰۰۶، مؤسسه حسابداران خبره انگلستان و ولز (ICAEW) یک نظرسنجی برای تعیین ادراک استفاده‌کنندگان و تهیه‌کنندگان در خصوص اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) انجام داد. این نظرسنجی نشان داد اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) در مجموع موجب بهبود شفافیت و قابلیت مقایسه گزارشگری مالی شده است اما بر اساس باور اقلیتی قابل توجه، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، قابلیت مقایسه گزارشگری مالی را مخدوش کرده و حدود ۲۴ درصد از استفاده‌کنندگان و ۱۴ درصد از تهیه‌کنندگان، مخالف اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بودند (ICAEW، ۲۰۰۷). مطالعات روایی انجام شده توسط جورج و همکاران (۲۰۱۶) نیز حاکی از آن است که اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) موجب بهبود شفافیت و قابلیت مقایسه گزارشگری مالی شده است. اما بال (۲۰۰۶) استدلال می‌کند که در عین حال که اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) با هدف

ایجاد یکنواختی انجام می‌گیرد، اما بکارگیری این استانداردها، لزوماً قابلیت مقایسه اطلاعات مالی را افزایش نمی‌دهد. از دیدگاه وی، تفاوت‌ها در بسترهای کشوری و نهادی، ممکن است منجر به نتایج متفاوت از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) منجر گردد. یک توضیح محتمل دیگر در خصوص تفاوت در واکنش‌ها این است که استانداردهای ملی برخی کشورها به طور قابل توجهی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) متفاوت بوده است و بنابراین انجام فرایند انتقال سخت‌تر و آهسته‌تر صورت می‌گیرد (اوپار و همکاران، ۲۰۲۱).

واقعیت این است که هیچ نسخه‌ای از قبل تجویز شده‌ای برای سنجش قابلیت مقایسه وجود ندارد و به همین دلیل، فقدان اتفاق نظر در خصوص این مسئله در ادبیات اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) تعجب‌آور نیست. برای مثال، مؤسسه حسابداران خبره انگلستان و ولز (ICAEW) (۲۰۱۴) به این نتیجه رسید که برخی از مطالعات قابلیت مقایسه را بر حسب بکارگیری رویه‌های حسابداری، تطابق با استانداردها و میزان نفوذ ارزش منصفانه تعریف کرده‌اند، در حالی که مطالعات دیگر، بر معیارهایی همچون تقارن اطلاعات حسابداری با اطلاعات بازار، نرخ بازدهی سهام، ارتباط سود و جریان نقدی، جریان انتقال اطلاعات و میزان شباهت نسبت‌های اطلاعاتی تأکید داشته‌اند.

کول و همکاران (۲۰۱۱)، هالر و هرفریتز (۲۰۱۳) و کوال و نوبز (۲۰۱۰، ۲۰۱۲) بکارگیری انتخاب‌های حسابداری توسط شرکت‌ها در طی زمان و در کشورهای مختلف را بررسی کردند. در حالی که کول و همکاران (۲۰۱۱) یک نظرسنجی در بین شرکت‌های فعال در صنایع کالا و خدمات و صنعت تکنولوژی بلژیک، آلمان، هلند و بریتانیا انجام دادند، کوال و نوبز (۲۰۱۰)، گزارش‌های سالانه ۲۰۰۵-۲۰۰۶ شرکت‌های فعال در نه صنعت از کشورهای استرالیا، فرانسه، آلمان، اسپانیا و انگلستان را بررسی کردند. همچنین کوال و نوبز (۲۰۱۲)، گزارش‌های مالی ۲۰۰۵-۲۰۰۶ را با گزارش‌های مالی ۲۰۰۸-۲۰۰۹ برای همان کشورهای تحت مطالعه کوال و نوبز (۲۰۱۰) مقایسه کردند.

هالر و ورفریتز (۲۰۱۳) گزارش‌های سالانه ۲۰۰۵ را با گزارش‌های سالانه ۲۰۰۹ برای شرکت‌های آلمانی و بریتانیایی مقایسه کردند. این مقایسه برای تشخیص این موضوع صورت گرفت که آیا الگوهای ملی پس از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) ثابت می‌مانند یا خیر. اگرچه این مطالعات شواهدی روشن در خصوص ثبات الگوهای ملی در گزارشگری مالی پس از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) یافتند، کوال و نوبز (۲۰۱۰) به این نتیجه رسیدند که شواهد در فرانسه و اسپانیا به دلیل ایجاد تغییرات اساسی در سیاست‌گذاری جهت تطابق با الزامات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) مشهودتر است. کول و همکاران (۲۰۱۱) ویژگی‌های کشوری مانند ویژگی‌های اقتصادی، سیاسی، قانونی و نظام‌های مالیاتی را به عنوان مؤلفه‌های اصلی انتخاب‌های حسابداری معرفی کردند.

گلام و همکاران (۲۰۱۳) مؤلفه‌های تطابق^۲ را تجزیه و تحلیل کرده و استدلال کردند که تطابق، یک محرک اصلی برای قابلیت مقایسه است. آن‌ها عدم تطابق اساسی در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) به خصوص در مورد الزامات افشای ترکیبات تجاری (IFRS 3) و کاهش ارزش دارایی‌ها (IAS 36) را گزارش کردند و سطح پایین قابلیت مقایسه را به آن ارتباط دادند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که عدم تطابق، می‌تواند توسط عوامل مربوط به شرکت، مانند نوع حسابرس و وجود کمیته‌های حسابرسی و همچنین عوامل مربوط به قدرت نظام‌های قانونی و اندازه بازار سهام توضیح داده شود. مطالعات دیگری همچون کریستینسن و نیکولایف (۲۰۰۹) و کایرنز و همکاران (۲۰۱۱) قابلیت مقایسه را بر اساس بکارگیری ارزش منصفانه تعریف کردند. آنها اعتقاد داشتند زمانی که شرکت‌ها امکان انتخاب سیاست‌های حسابداری مبتنی بر ارزش منصفانه را داشته باشند، قابلیت مقایسه کمتر می‌شود. برخی مطالعات دیگر در توسعه معیارهای قابلیت مقایسه، بر روی تشابهات رویدادهای اقتصادی شرکت‌ها تمرکز کرده‌اند. این معیارها با این فرض توسعه می‌یابند که شرکت‌هایی که با رویدادهای مشابه اقتصادی مواجه می‌شوند، ملزم به گزارش اقلام مشابه بازاری و حسابداری

هستند. این معیارها به ویژه به استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی که به خروجی‌های فرایند گزارشگری مالی علاقه‌مند هستند، مرتبط است و بنابراین استفاده‌کنندگان می‌توانند به آسانی اطلاعات مالی شرکت‌هایی که با رویدادهای مشابه اقتصادی مواجه می‌شوند و متعاقباً استانداردهای یکسانی را اعمال کرده‌اند را مقایسه کنند (اوپار و همکاران، ۲۰۲۱).

مقاله دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) قطعاً یکی از تأثیرگذارترین مقالات تجربی در معرفی معیارهای خروجی‌محور قابلیت مقایسه است. بر اساس این الگو، سیستم حسابداری یک شرکت، تابعی در نظر گرفته می‌شود که رویدادهای اقتصادی (بازده سهام) را به گزارش‌های مالی (سود حسابداری) تبدیل می‌کند، به طوری که، هرچه تابع حسابداری دو شرکت شباهت بیشتری با هم داشته باشد، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی آنها بیشتر خواهد بود. معیار آن‌ها دارای مزیت نادیده گرفتن تفاوت‌ها در خروجی‌ها در ازای تفاوت‌ها در انتخاب‌های حسابداری می‌باشد. بارث و همکاران (۲۰۱۲) اصلاحاتی را برای مقاله دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) در نظر گرفتند. معیار استفاده‌شده توسط بارث و همکاران (۲۰۱۲) از معیار دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) از دو نظر متفاوت است. اولاً در حالی که دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) سودها را بر بازدهی‌های سهام رگرس می‌کند، بارث و همکاران (۲۰۱۲) قیمت سهام را بر سودها و ارزش دفتری سهام، بازدهی سهام را بر سودها و تغییرات در سودها و جریان‌های نقدی سال بعد را بر روی سودها رگرس کردند. ثانیاً دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) تخمین‌های سری زمانی از قابلیت مقایسه را فراهم کردند در حالی که بارث و همکاران قابلیت مقایسه را در روابط مقطعی ارزیابی کردند.

یپ و یانگ (۲۰۱۲) سه معیار قابلیت مقایسه را برای بررسی اثر اتخاذ اجباری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه به کار گرفتند. اولین معیار، میزان انتقال اطلاعات را اندازه‌گیری می‌کند. محققین توضیح می‌دهند که بر اساس شواهد مستند در ادبیات قبلی (کیم و لی، ۲۰۱۱؛ آلوز و همکاران، ۲۰۱۰)، انتقال اطلاعاتی بین شرکت‌های اعلان‌کننده سود و بازدهی سهام شرکت‌های همتای اعلان‌نکننده وجود دارد و بازار

سهام، از طریق بازنگری در قیمت سهام شرکت‌های همتای اعلان‌نکننده، به اطلاعات واکنش نشان می‌دهد. دومین معیار، تشابه محتوای اطلاعاتی حقوق صاحبان سهام و محتوای اطلاعاتی ارزش دفتری با بکارگیری مدل اولسون (۱۹۹۵) است که ارزش بازاری شرکت را بر خالص درآمد و ارزش دفتری سهام رگرس می‌کند. سومین معیار، معیار توسعه‌یافته توسط دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) در کاربرد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) است. یپ و یانگ (۲۰۱۲) با استفاده از تجزیه و تحلیل ۱۷ کشور اروپایی در دوره زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۷ به این نتیجه رسیدند که اتخاذ اجباری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، قابلیت مقایسه اطلاعات بین کشوری را بهبود می‌بخشد.

براشت و همکاران (۲۰۱۳) سه معیار مختلف قابلیت مقایسه توسعه‌یافته توسط دی‌فاند و همکاران (۲۰۱۱)، دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) و یپ و یانگ (۲۰۱۲) را استفاده کردند و شواهدی از کاهش در بازدهی‌های غیرعادی در خرید سهام با استفاده از معاملات نهانی را گزارش کردند که به نظر می‌رسد که با افزایش قابلیت مقایسه مرتبط باشد. براشت و همکاران (۲۰۱۳) شرح می‌دهند در کشورهایی مانند بازار انگلستان که استانداردهای محلی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) مشابه هم هستند، هر کاهشی در اطلاعات خصوصی (بازدهی‌های غیرعادی با استفاده از معاملات نهانی) می‌تواند مرتبط با افزایش اطلاعات عمومی باشد که محرک افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بوده و به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند که تخمین‌های بهتری از ارزش شرکت‌ها داشته باشند. نیل (۲۰۱۷) از سه معیار قابلیت مقایسه برای بررسی تأثیر قابلیت مقایسه حسابداری بر پیامدهای اقتصادی پس از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) استفاده کرد. معیارهای قابلیت مقایسه استفاده‌شده توسط نیل (۲۰۱۷)، همان معیارهای دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) و بارث و همکاران (۲۰۱۲) و معیار سومی بود که ارتباط بین جریان‌های نقدی و اقلام تهیدی را بررسی می‌کرد. نیل (۲۰۱۷)، ۴۱ کشور را در طول دوره ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۸ بررسی کرد و به این نتیجه

نشانگر یک افزایش در قابلیت مقایسه بین صنایع و کشورها، همانند بین شرکت‌های هم‌اندازه است.

در نقطه مقابل مطالعاتی که در موردشان بحث شد که اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) را دارای یک اثر مثبت بر قابلیت مقایسه گزارش کرده بودند، بیچف (۲۰۰۹)، کالاتو و همکاران (۲۰۰۷) و لانگ و همکاران (۲۰۱۰) اثر خنثی یا منفی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه را گزارش کردند. بیچف (۲۰۰۹) اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) را بر بازار بدهی، و به طور خاص، کاربرد ابزارهای مالی (*IFRS 9*) در بانک‌های اروپایی را بررسی کردند. نتایج حاکی از آن بود که سطح افشاء به طور معناداری در بین شرکت‌های ۲۸ کشور اروپایی مورد مطالعه متفاوت بوده است که نشانگر قابلیت مقایسه کمتر بین کشورهای دنبال‌کننده استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) است. بیچف (۲۰۰۹) استدلال کرد که قابلیت مقایسه، تنها به پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) مرتبط نیست و به موضوع لازم‌الاجرا بودن آن استانداردها نیز مرتبط است. کالاتو و همکاران (۲۰۰۷)، قابلیت مقایسه را بوسیله شباهت‌های بین اعداد حسابداری و نسبت‌های مالی تحت استانداردهای حسابداری اسپانیایی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) اندازه‌گیری کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که جنبه‌های خاصی از استانداردهای محلی حتی پس از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) کماکان بکار گرفته شده‌اند و این بر قابلیت مقایسه تأثیر منفی می‌گذارد.

لانگ و همکاران (۲۰۱۰)، ۲۳ کشور پذیرنده استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) و ۲۳ کشور غیر پذیرنده را در دوره ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۸ بررسی کردند و از معیار توسعه‌یافته توسط دی‌فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) برای این منظور استفاده کردند. آنها استدلال کردند که تفاوت در اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بین کشورها، استانداردهای مبتنی بر اصول ارائه‌شده توسط استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) و قضاوت‌های مدیران، مزیت‌های اتخاذ مجموعه‌ای واحد از

رسید که شرکت‌هایی که از مزیت افزایش قابلیت مقایسه بین‌المللی گزارشگری مالی در پی اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بهره برده‌اند، منافع بیشتری را در بازار سرمایه‌شان تجربه کرده‌اند.

لیانو و همکاران (۲۰۱۲) قابلیت مقایسه بین کشوری در بین شرکت‌های فرانسه و آلمان را در دوره سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸ بررسی کردند. آن‌ها قابلیت مقایسه را با اندازه‌گیری ضریب ارتباط بین قیمت سهام با سود و ارزش دفتری سهام بررسی کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که قابلیت مقایسه تنها در سال اول اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) افزایش یافته است و در دو سال بعدی روند کاهشی داشته است. محققین استدلال کردند که در سال اول اتخاذ، ارقام حسابداری در هر دوی شرکت‌های فرانسوی و آلمانی به روشی مشابه گزارش شده است، اما تفاوت در محیط نهادی بین دو کشور، انگیزه‌هایی را برای مدیران جهت تفسیر و بکارگیری متفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) فراهم کرده است.

مطالعات دیگری مانند دی‌فاند و همکاران (۲۰۱۱) و جونز و فیلی (۲۰۱۱) رویکرد متفاوتی را در محاسبه قابلیت مقایسه پیش گرفتند. دی‌فاند و همکاران (۲۰۱۱) یکنواختی را با تعداد همتایان صنعت استفاده‌کننده از معیار حسابداری یکسان تعریف و به طور ضمنی قابلیت مقایسه را از تقسیم تعداد شرکت‌هایی که به طور اجباری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) را اجرا کردند بر تعداد شرکت‌هایی که استانداردهای محلی حسابداری را قبل از اتخاذ اجباری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) استفاده می‌کردند، به دست آوردند. جونز و فیلی (۲۰۱۱) قابلیت مقایسه را به‌وسیله گستره تغییرپذیری در نسبت‌های حسابداری بررسی کردند. آنها فرض کردند که شرکت‌ها با ویژگی‌ها و استانداردهای گزارشگری مالی یکسان، به احتمال زیاد، نسبت‌های مالی قابل مقایسه‌ای را در پی خواهند داشت. بر پایه همین فرض، آن‌ها یک کاهش معناداری را در تغییرپذیری نسبت‌های حسابداری بعد از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) گزارش کردند که به نوبه خود،

شرکت‌ها، با تفاوت‌های بین ویژگی‌های مطالعات تعدیل می‌شود.

روش پژوهش

تجزیه و تحلیل‌های استفاده شده در پژوهش‌ها با توجه به نوع جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند: تجزیه و تحلیل نخستین که در آنها پژوهشگر، خود داده‌ها را جمع‌آوری کرده و برای به دست آوردن نتایج، آنها را تجزیه و تحلیل می‌نماید و تجزیه و تحلیل دومین که پژوهشگر، داده‌های مربوط به یک مطالعه قبلی را برای پاسخ‌گویی به سؤال یا سؤال‌های جدید مورد تجزیه و تحلیل مجدد قرار می‌دهد.

هدف پژوهش حاضر، بررسی، ترکیب و ادغام نتایج متناقض مطالعات متعدد انجام گرفته در زمینه تأثیر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی است و در دسته تجزیه و تحلیل دومین قرار می‌گیرد. در این پژوهش از روش فرا تحلیل برای دستیابی به نتیجه‌ای واحد و از روش فرا رگرسیون، جهت شناسایی اثر متغیرهای تعدیل‌کننده روابط میان متغیرهای پژوهش استفاده شده است.

این پژوهش از نوع پس‌رویدادی و همبستگی است و گردآوری داده‌ها بر اساس روش کتابخانه‌ای صورت گرفته است. برای بررسی رابطه بین اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) و قابلیت مقایسه گزارشگری مالی و مشخص کردن ویژگی‌های مطالعات که این موضوع را تحت تأثیر قرار می‌دهند، مراحل به این شکل بود که ابتدا مطالعات تجربی مرتبط شناسایی شدند. در مرحله دوم، مطالعات انتخاب‌شده برای فراتحلیل کدگذاری شدند تا روابط مورد بررسی و ویژگی‌های مطالعات که این روابط را تعدیل می‌کنند مشخص گردد. در مرحله سوم، برای هر مطالعه، اندازه اثر که معیاری از رابطه تحت آزمون است، میانگین اندازه اثر و آزمون ناهمگنی در برآورد اندازه اثر محاسبه گردید. در نهایت، علل احتمالی ناهمگنی شناسایی گردید و با استفاده از روش فرا رگرسیون، اثر علل ناهمگنی ارزیابی شد.

استانداردهای حسابداری را با فرسایش روبرو می‌سازد. آزمون تفاوت-در-تفاوت (*2DID*) نشان داد که با وجود اینکه اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) منجر به افزایش همگرایی سود شده است، کیفیت محیط اطلاعاتی کاهش یافته است. بیوسنلینک و همکاران (۲۰۰۷) استدلال می‌کنند که سودها و جریان‌های نقدی در طول زمان با یکدیگر همگرا می‌شوند اما اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، همگرایی آنی سودها و جریان‌های نقدی را تسهیل نمی‌کند. نتایج گزارش‌شده در مطالعات فوق، تفاوت‌های اساسی در اندازه‌گیری ایجاد قابلیت مقایسه را منعکس می‌کند. همان‌گونه که تاپلین (۲۰۱۱) اشاره می‌کند، روش‌ها و سنج‌های قابلیت مقایسه باید باثبات باشند، زیرا آن‌ها در نهایت برای توسعه سیاست‌های مرتبط با بهبود قابلیت مقایسه مبنای قرار خواهند گرفت. اگر درک روشنی از مفهوم قابلیت مقایسه و نحوه اندازه‌گیری آن ایجاد نشود، مفهوم قابلیت مقایسه، اعتبار خود را از دست می‌دهد (اوپار و همکاران، ۲۰۲۱).

با اینکه برخی از مطالعات، مزایایی را برای اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) گزارش کرده‌اند، تعداد قابل توجهی از مطالعات نیز وجود دارند که نتایج متضادی را حتی در برابر مطالعاتی که از معیار قابلیت مقایسه یکسانی استفاده کردند، گزارش کرده‌اند (برای مثال براشت و همکاران، ۲۰۱۳؛ لانگ و همکاران، ۲۰۱۰). به همین دلیل در این پژوهش، نتایج ناهمگن مطالعات تجربی در نظر گرفته می‌شود و عواملی مانند محیط، اندازه نمونه، دوره زمانی نمونه و طرح پژوهش که می‌توانند بر نتایج تجربی تأثیر بگذارند شناسایی می‌شوند. با در نظر گرفتن موارد فوق، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر بیان می‌شود:

فرضیه اول: اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) روی قابلیت مقایسه گزارشگری مالی شرکت‌ها تأثیرگذار است.

فرضیه دوم: اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) روی قابلیت مقایسه گزارشگری مالی

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. در ابتدا، اطلاعات توصیفی پژوهش با استفاده از داده‌پرداز *Excel* جمع‌آوری و بررسی شد و سپس و برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش در بخش استنباطی، شامل محاسبه اندازه اثر تفکیکی و کلی برای مطالعات منفرد، بررسی اثر متغیرهای تعدیل‌کننده در مدل فرارگرسیون، بررسی سوگیری انتشار در نمودارهای کیفی (فونل پلات)، آزمون اصلاح و برازش دووال تویدی و آزمون ایمن از خطا برای بررسی تعداد مطالعات گم شده، از نرم‌افزار *CMA* استفاده گردید. با توجه به نتایج پیش‌آزمون‌ها و تعدد مقالات منفرد از لحاظ دوره زمانی و مکانی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با از مدل‌های فراتحلیل اثرات تصادفی صورت گرفته است.

روش فرا تحلیل

یکی از روش‌های نوین در تحقیقات، روش فراتحلیل است که به دنبال ترکیب آماری نتایج قبلی درباره پیشینه پژوهشی یک موضوع است. روش فراتحلیل هنر ترکیب تحقیقات و تحلیل‌ها است که یک گروه از تحقیقات با فرضیه‌های مشترک از متغیرهای مستقل و وابسته را بررسی می‌کند و به مثابه یک روش آماری منظم و سیستمی معرفی می‌شود که از روش‌های آماری منظمی برای انتخاب، گردآوری و تحلیل تحقیقات استفاده می‌کند. در فراتحلیل اصل اساسی، محاسبه اندازه اثر برای تحقیقات مجزا و برگرداندن آنها به یک ماتریس مشترک (عمومی) و آنگاه ترکیب آنها برای دستیابی به میانگین تأثیر است. در این پژوهش، اندازه اثر با استفاده از ضریب همبستگی جزئی r محاسبه می‌شود. در این رویکرد، هم شدت و هم جهت رابطه مورد آزمون در نظر گرفته می‌شود (لیپسی و ویلسون، ۲۰۰۱) و هم امکان مقایسه بین مطالعات امکان‌پذیر می‌گردد (روزنتال، ۱۹۹۱). محاسبه اندازه اثر بستگی به آماره‌ای (آماره t ، z ، خطای استاندارد، یا p -value) دارد که در تجزیه و تحلیل چند متغیره مقالات مورد بررسی گزارش شده است. در مقالاتی که آماره t گزارش شده است، r به عنوان تابعی از مقدار t و درجه آزادی محاسبه می‌شود. در مقالاتی که آماره t را گزارش نکرده‌اند، این آماره با استفاده

از ضریب رگرسیون و خطای استاندارد قابل محاسبه است. در مقالاتی که آماره z گزارش شده است، آماره z به r تبدیل شد.

محاسبه اندازه‌های اثر ضریب همبستگی (r) ممکن است برخی ویژگی‌های آماری نامطلوب به همراه داشته باشد (لیپسی و ویلسون، ۲۰۰۱؛ رینگکوئیست، ۲۰۱۳). برای مثال، آماره r دچار یک تورش مثبت است که با افزایش تعداد پارامترها ایجاد می‌شود. همچنین آماره t استفاده شده در محاسبه r نیز با افزایش اندازه نمونه، افزایش می‌یابد. برای مواجهه با این خصصت‌های نامطلوب آماری، تبدیل Z فیشر نیز روی تمام اندازه‌های اثر تخمینی اعمال شده است.

در ادامه، میانگین وزنی اندازه‌های اثر و خطای استاندارد بر اساس مدل اثرات تصادفی محاسبه شدند (بورنشتاین و همکاران، ۲۰۰۷). این فرض به ویژه زمانی مناسب است که مقالات مورد تحلیل، از لحاظ دوره زمانی و کشورهای مورد مطالعه، متفاوت باشند. مدل اثرات تصادفی فرض می‌کند که در ورای خطای نمونه‌گیری، ناهمگنی بیش از حدی در تخمین‌های اندازه اثر وجود دارد. واریانس اندازه‌های اثر در مدل اثرات تصادفی با $V_i + T^2$ نشان داده می‌شود که در آن، V_i واریانس درون مطالعه و مرتبط با خطای نمونه‌گیری و T^2 برآوردی از واریانس بین مطالعه‌ای می‌باشد. تخمین میانگین وزنی اندازه اثر و خطای استاندارد مدل اثرات تصادفی، با تخمین τ^2 از مقادیر برآورد شده برای وزن‌ها و آماره Q با فرض مدل اثرات ثابت شروع می‌شود. با بدست آوردن تخمینی از T^2 ، وزن‌ها برای مدل آثار تصادفی برابر با معکوس $(V_i + T^2)$ می‌باشد. پس از آن، میانگین وزنی اندازه اثر برای معیار داده شده به صورت مجموع حاصل هر اندازه اثر و وزن آن که با مجموع وزن‌ها مقیاس‌بندی می‌شود، محاسبه می‌گردد. میانگین خطای استاندارد به صورت جذر معکوس جمع وزن‌ها محاسبه می‌شود. سپس می‌توان فاصله اطمینان را برای میانگین وزنی اندازه اثر محاسبه کرد، یا برای آزمون مستقیم معنی‌دار بودن میانگین اندازه اثر، آماره Z را با تقسیم میانگین اندازه اثر بر میانگین خطای استاندارد محاسبه کرد.

روش فرا رگرسیون

رویدادهای مخدوش‌کننده را دشوار می‌سازد. همچنین اتخاذ داوطلبانه برای هردوی شرکت‌های سهامی و غیرسهامی آزاد بود در حالی که اتخاذ اجباری عمدتاً مختص شرکت‌های سهامی بوده است. در نمونه مورد بررسی، ۷۸ درصد از رگرسیون‌های اولیه مرتبط با اتخاذ اجباری است.

MC ، برداری ستونی از متغیرهای مجازی برای معیارهای مختلف قابلیت مقایسه در مطالعات منفرد است. برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه گزارشگری مالی، مدل‌های گوناگونی در مطالعات استفاده شده بود که بر مبنای آنها، زیرگروه‌های جدیدی ایجاد شد و برای هر کدام از این مدل‌ها، فرا تحلیل‌های مختلفی صورت گرفت و همچنین اثر تعدیل‌کنندگی این موضوع بررسی گردید.

ENF ، ABS و DIV ، بردارهای ستونی از متغیرهای مجازی برای متغیرهای نهادی (به ترتیب ضمانت اجرایی حسابداری، فقدان و واگرایی) هستند که با توجه به نمونه مورد بررسی در مطالعات منفرد استفاده شده است. مزایای پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌تواند تحت تأثیر سطح اجرای حسابداری و حسابرسی در یک کشور قرار بگیرد (لندسمن، مایدو، و تورنوک، ۲۰۱۲؛ زف، ۲۰۰۷). به طور مشابه، مزایای پذیرش این استانداردها، می‌تواند به دلیل تغییرات زیاد سایر عوامل نهادی، از جمله توسعه بازار سرمایه و محیط قانونی، در انزوا قرار گرفته و کیفیت گزارشگری مالی را افزایش ندهد (احمد و همکاران، ۲۰۱۳). میزان اختلاف بین استانداردهای ملی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی عاملی است که به احتمال زیاد، بروز اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را تحت تأثیر قرار خواهد داد (احمد و همکاران، ۲۰۱۳). در این پژوهش، با استفاده از شاخص اجرای ضوابط حسابداری و حسابرسی^۴ در کشورهای مورد بررسی-مبتنی بر پریاتو و همکاران، (۲۰۱۰)^۵- مطالعات به زیرگروه‌های انجام شده در کشورهای با شاخص بالاتر و پایین‌تر از میانه (به ترتیب، ضوابط اجرایی بالا و پایین) تقسیم شده است. برای گروه مطالعات شامل کشورهای با تفاوت بین اصول عمومی پذیرفته شده داخلی آن کشور و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، با استفاده از شاخص دینگ و همکاران (۲۰۰۷)، زیرگروه‌هایی شامل فقدان^۶ بالا و پایین (فقدان زیاد

برای آزمون فرضیه دوم، از مدل اثرات تصادفی اعمال شده در رینگ کوئیست (۲۰۱۳) استفاده شده است. این روش علاوه بر خطای نمونه‌گیری، ناهمگنی بالا را نیز در نظر می‌گیرد. اگر ناهمگنی شدید در نظر گرفته نشود خطاهای استاندارد ضریب رگرسیون در سطح پایین در نظر گرفته می‌شود و لذا اهمیت علل ناهمگنی به درستی بیان نمی‌شود (تامپسون و شارپ، ۱۹۹۹). مدل فرارگرسیون اثرات تصادفی برای بررسی اثر تغییرپذیری در برآورد اندازه اثر، به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\begin{aligned} Z_r = & B_0 + B_1AD + B_2MC + B_3ENF \\ & + B_4ABS + B_5DIV + B_6EM \\ & + B_7HQJ + B_8SS + B_9SP \\ & + \mu, \mu \sim N(0, v_i + \tau^2) \end{aligned}$$

که در آن Z_r ، اندازه اثر تبدیل شده فیشر است و که از اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ($IFRS$) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی از نتایج رگرسیون گزارش شده در مطالعات نمونه محاسبه شده است. متغیرهای مستقل، اطلاعات مرتبط با ویژگی‌های هر مطالعه هستند که به عنوان علل احتمالی ناهمگنی در نتایج اندازه اثر در نظر گرفته شده‌اند. این موارد شامل نحوه اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ($IFRS$) (اجباری یا داوطلبانه)، سنج‌های منتخب برای متغیرهای وابسته، ساختارهای کشورهای مورد بررسی و قدرت نتایج هستند که هر کدام به شرح زیر تعریف می‌شوند:

AD متغیر مجازی برای بررسی اثر نحوه اتخاذ است. نحوه اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ($IFRS$) می‌تواند داوطلبانه یا اجباری باشد. مطالعات مرتبط با اتخاذ اجباری، از لحاظ حجم نمونه، دوره زمانی نمونه، مشوق‌های گزارشگری، و ساختارهای کشورهای مورد بررسی، متفاوت از مطالعات مرتبط با اتخاذ داوطلبانه هستند. اتخاذ داوطلبانه در بازه زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۵ گسترش یافت درحالی که اکثر اتخاذهای اجباری در سال ۲۰۰۵، به طور اجباری در کشورهای اتحادیه اروپا صورت گرفت. به همین خاطر، در مقایسه با اتخاذ اجباری، دامنه قابل توجهی در زمان اتخاذ داوطلبانه در بین کشورها وجود دارد. خوشه‌بندی پذیرش اجباری در سال ۲۰۰۵، جداسازی تغییرات نهادی و سایر

و اختلاف کم) و واگرایی^۷ (واگرایی زیاد و واگرایی کم) ایجاد شد.

EM بردار ستونی از متغیرهای مجازی است که نشان‌دهنده نظام حقوقی کشورهای مورد مطالعه (کامن‌لا، نوشته فرانسه و نوشته آلمان) است. در این پژوهش، به پیروی از لاپورتا و همکاران (۱۹۹۸)، منشأ قانونی کشورهای مورد بررسی در مطالعات، به ۴ طبقه تقسیم شده است: (۱) مطالعات انجام شده در کشورهای دارای نظام حقوقی کامن‌لا، (۲) مطالعات انجام شده در کشورهای دارای نظام حقوقی نوشته/فرانسه، (۳) مطالعات انجام شده در کشورهای دارای نظام حقوقی نوشته/آلمان، و (۴) مطالعات انجام شده در کشورهای دارای نظام حقوقی نوشته/اسکاندیناوی. منطبق این طبقه بندی، بر این مفروضه استوار است که کشورهای دارای سیستم حقوقی کامن‌لا و نوشته، خصوصیات مختلفی از ویژگی اطلاعات و سیستم حسابداری از جمله حرفه‌ای‌گرایی و شفافیت برای نظام‌های مبتنی بر کامن‌لا در مقابل کنترل قانونی و پنهان-کاری برای نظام‌های مبتنی بر حقوق نوشته فراهم می‌آورند. این ویژگی‌ها، به احتمال زیاد بر بروز اثرات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تأثیر خواهد گذاشت. طبقه بندی صورت گرفته، بر اساس مطالعات استولز و ویلیامسون (۲۰۰۳) و لئوز (۲۰۰۳) صورت گرفته است.

SP,SS,HQJ بردارهای ستونی از متغیرهای مجازی در خصوص قدرت نتایج هستند که به کیفیت مجله، اندازه نمونه و دوره زمانی نمونه در مطالعات منفرد مربوط می‌شوند. در این پژوهش، برای کنترل کیفیت مقالات مورد بررسی، یک متغیر مجازی مرتبط با رتبه‌بندی مجلات در نظر گرفته شد. مجلات با رتبه‌های برتر، می‌توانند شاخصی از کیفیت و دقت در مقالات منتشره محسوب شوند. بر اساس نظام رتبه‌بندی *ABCD*، ۱۴ مورد از مقالات در دسته با کیفیت بالا و ۹ مورد، در دسته با کیفیت پایین در نظر گرفته شدند.

همچنین اندازه‌های بزرگ‌تر نمونه، احتمال ایجاد آماره آزمونی بزرگ‌تری را دارند و بنابراین اندازه اثر بالاتری نیز برآورد خواهد شد. حجم نمونه در مقالات مورد بررسی، متشکل از ۲۶ تا ۸۱،۵۶۰ شرکت-سال است. چنین تنوعی در دامنه مورد بررسی عمدتاً به این دلیل اتفاق افتاده است

که برخی مطالعات صرفاً یک کشور خاص را بررسی کرده‌اند در حالی که مطالعات دیگر چندین کشور را بررسی کرده‌اند. در مطالعاتی که بررسی نمونه برای دوره‌های زمانی طولانی‌تری صورت می‌گیرد، رفتار پدیده مورد آزمون با اطمینان بیشتری به تصویر کشیده می‌شود. دوره زمانی در مقالات مورد بررسی، یک تا ۱۵ سال بوده است و بیشتر مقالات از دوره زمانی چهار ساله استفاده کرده‌اند.

BI تا *B9*، بردارهای ردیفی از ضرایب روی ویژگی‌های مطالعات هستند و v_i واریانس درون مطالعه و T_2 واریانس بین مطالعه است. در این پژوهش، از رویکرد پیشنهاد شده توسط کَنپ و هارتونگ (۲۰۰۳) استفاده شده است تا خطاهای استاندارد پارامترهای فرارگرسیون در جهت استخراج یک تخمین‌زن بدون تورش از واریانس استفاده گردد. T^2 با استفاده از حداکثر راست‌نمایی محدود پیشنهادی توسط تامپسون و شارپ تخمین زده شده است.

روش جمع‌آوری داده‌ها، جامعه، نمونه آماری

در فرا تحلیل، واحد تجزیه و تحلیل (داده‌ها)، از مطالعات قبلی حاصل می‌شود. بر همین اساس، جامعه آماری پژوهش حاضر، مطالعات انجام‌شده و دسترس در خصوص اثر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی است.

برای شناسایی مطالعات مرتبط در ادبیات، از روش مورد استفاده در تحقیقات کپس و همکاران (۲۰۰۳)، رینکوئیست (۲۰۱۳) و استنلی و همکاران (۲۰۱۳) پیروی شد. در این روش، در ابتدا مقالات تجربی که به سؤالات تحقیق می‌پردازند شناسایی می‌شوند و بعد از آن، در مورد گنجانیدن یک مقاله خاص در فراتحلیل تصمیم‌گیری می‌شود. شناسایی مطالعات مرتبط، با جست و جوی الکترونیکی واژگان کلیدی مانند «*IFRS*»، «*IFRS Adoption*»، «*Voluntary IFRS Adoption*»، «*International Financial Reporting Standards*»، «*International Reporting Standards*» و «*International Financial Reporting*» شروع شد. این جست و جو در ادامه برای کلیدواژه‌های

همکاران (۲۰۱۲) و فانگ و همکاران (۲۰۱۵) آماره‌های مرتبط را ارائه کرده بودند، اما شرکت‌هایی که اصول حسابداری پذیرفته‌شده ایالات متحده (GAAP ایالات متحده) و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را اتخاذ کرده بودند را ترکیب کرده بودند که جداسازی اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را غیر ممکن می‌کرد و بنابراین این مقالات نیز از شمول بررسی خارج شدند. در نهایت، مقالات بیچف (۲۰۰۹) و کوال و نوبز (۲۰۱۲) نیز به دلیل عدم ارائه تجزیه و تحلیل چند متغیره یا آزمون رگرسیون، از شمول بررسی خارج شدند. در نهایت، ۲۳ مقاله شامل معیارهای شمول بودند که بررسی روی این مقالات انجام گرفته است.

جدول ۱، خلاصه‌ای از نمونه ۲۳ مطالعه‌ای را ارائه می‌دهد. مطالعات، در بازه سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۱ صورت گرفته‌اند و دوره‌های نمونه‌ای ۱۹۹۳ تا ۲۰۱۹ را پوشش می‌دهند. از ۲۳ مطالعه، ۵ مورد، تنها به یک کشور خاص (شامل ایالات متحده، آلمان، اسپانیا، هندوستان و بریتانیا) پرداخته و ۱۸ مورد دیگر چند کشور را مورد بررسی قرار داده‌اند. همچنین در جدول ۱، بررسی اتخاذ اجباری یا داوطلبانه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) در مقالات نمونه مشخص گردیده است. از ۲۳ مقاله مورد مطالعه، در مجموع ۲۴۳ اندازه اثر محاسبه گردیده است.

«Comparability»
 «Harmonization»
 «Diversity»
 «Information Transfer»
 «Economic Consequence» نیز انجام گرفت. جست و جوی الکترونیکی در پایگاه داده‌های ProQuest, Business Source Complete, JSTOR, EBSCO, ScienceDirect, Wiley, Taylor & Francis, Edward Elgar, Emerald, Google Scholar, SSRN انجام شد.

برای حصول اطمینان از جست و جوی جامع مقالات، فهرست منابع مقالات روایی مرتبط همچون مؤسسه حسابداران خبره انگلستان و ولز (ICAEW) (۲۰۱۴) و جورج و همکاران (۲۰۱۶) و نیز فهرست منابع مقالات مستخرج در جست و جوی اولیه مرور گردید تا فهرست مقالات تکمیل گردد.

برای تصمیم‌گیری در خصوص شمول مقالات در بررسی، ابتدا عنوان و چکیده و سپس متن کامل هر مقاله بررسی گردید تا مقالاتی که نتایج تجربی گزارش نمی‌کنند از بررسی کنار گذاشته شوند. همچنین مقالاتی که شاخص‌های آماری مورد نیاز برای محاسبه اندازه اثر را گزارش نکرده بودند از بررسی کنار گذاشته شدند. مثال‌هایی از برخی مقالاتی که در ابتدا حذف شدند، شامل بیوسلینک و همکاران (۲۰۰۷) و خان و همکاران (۲۰۱۷) بودند که آماره t و z یا p -value را ارائه نکرده بودند و معنی‌داری را تنها با علامت ستاره نشان داده بودند. مقالات کریستنسن و همکاران (۲۰۰۷)، لانگ و

تأثیر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی: شواهد فراتحلیلی / وحید احمدیان و همکاران

جدول ۱. مقالات مورد استفاده در فراتحلیل تأثیر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

نویسنده مقاله	سال مورد بررسی	کشور مورد بررسی	منشأ حقوقی	بازه زمانی تحقیق	شیوه پذیرش	حجم نمونه	سنجۀ مورد استفاده برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه	مجله	تعداد اثر اندازه محاسبه شده	میانگین اثر اندازه محاسبه شده	منبع اطلاعات
بارث و همکاران	۲۰۱۲	آمریکا	کامن لا	۱۹۹۵-۲۰۰۶	داوطلبانه/اجباری	۱۷۷۱۴	الگوی روابط بین سود حسابداری و قیمت سهام/ بازده سهام/ جریان های نقدی	JAE	۳	-۰/۱۲۱	جدول ۳
براشت و همکاران	۲۰۱۳	بریتانیا	کامن لا	۲۰۰۳-۲۰۰۶	اجباری	۲۶۱۶	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	CAR	۲۴	۰/۱۰۱	جدول ۳، ۴، ۵ و ۶
کالاتو و همکاران	۲۰۰۷	اسپانیا	نوشته/فرانسه	۲۰۰۴-۲۰۰۵	اجباری	۲۶	همسانی در نسبت های مالی	JIAAT	۴۴	-۰/۳۵۸	جدول ۶ و ۸
کاسینو و گاسن	۲۰۱۵	ترکیبی (۲۹ کشور)	-	۲۰۰۱-۲۰۰۸	اجباری	۱۶۴۱۸	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام/ جریان های نقدی	RAS	۱۲	۰/۰۵۶	جدول ۲، ۵ و ۶
چن و همکاران	۲۰۱۳	ترکیبی (۱۷ کشور)	-	۲۰۰۰-۲۰۰۹	اجباری	۴۴۲۹	همسانی اقلام حسابداری میان همتایان خارجی	AR	۶	۰/۰۲۰	جدول ۵
دارگنیدو و مک لی	۲۰۱۰	ترکیبی (۱۴ کشور)	-	۲۰۰۰-۲۰۰۶	داوطلبانه/اجباری	۲۰۳۳	دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران	EAR	۴	۰/۰۱۶	جدول ۲
دی فاند و همکاران	۲۰۱۱	ترکیبی (۲۴ کشور)	-	۲۰۰۳-۲۰۰۷	اجباری	۳۵۹۸۰	یکنواختی در گزارشگری مالی	JAE	۶	۰/۰۱۵	جدول ۵ و ۶
دامر و همکاران	۲۰۱۹	ترکیبی (۱۷ کشور)	-	۱۹۹۸-۲۰۱۲	اجباری	۲۲۳۰۴	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	RAS	۱	۰/۰۰۸	جدول ۳
هالر و ورفریتز	۲۰۱۳	ترکیبی (۲ کشور)	-	۲۰۰۵-۲۰۰۹	اجباری	۸۱۱	یکنواختی در سیاست‌های حسابداری	JIAAT	۹	۰/۰۹۶	جدول ۶
هورتون و همکاران	۲۰۱۳	ترکیبی (۴۶ کشور)	-	۲۰۰۱-۲۰۰۷	اجباری	۱۳۸۹	دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران	CAR	۲۴	۰/۰۳۸	جدول ۶ و ۷
جونز و فیلی	۲۰۱۱	ترکیبی (۲۲ کشور)	-	۱۹۹۴-۲۰۰۶	اجباری	۸۱۵۶۰	همسانی در نسبت‌های مالی	BAR	۹	-۰/۰۲۴	جدول ۵
کوال و نوبس	۲۰۱۰	ترکیبی (۴ کشور)	-	۲۰۰۵-۲۰۰۶	اجباری	۱۷۲	یکنواختی در سیاست‌های حسابداری	ABR	۱۶	-۰/۳۴۵	جدول ۳

تأثیر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی: شواهد فراتحلیلی / وحید احمدیان و همکاران

نویسنده مقاله	سال مورد بررسی	کشور مورد بررسی	منشأ حقوقی	بازه زمانی تحقیق	شیوه پذیرش	حجم نمونه	سنجۀ مورد استفاده برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه	مجله	تعداد اثر اندازه محاسبه شده	میانگین اثر اندازه محاسبه شده	منبع اطلاعات
لانگ و استیس-لارنس	۲۰۱۵	ترکیبی (۴۳ کشور)	-	۲۰۱۱-۱۹۹۸	اجباری	۷۸۹۵۵	یکنواختی در گزارشگری مالی	<i>JAE</i>	۱۰	۰/۰۸۸	جدول ۴، ۶، ۷ و ۹
لانگ و همکاران	۲۰۱۰	ترکیبی (۴۷ کشور)	-	۲۰۰۸-۱۹۹۸	اجباری	۵۲۳۳	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام / هم حرکتی سودها	<i>UP</i>	۸	۰/۰۷۶	جدول ۷ و ۸
مشرام و آرورا	۲۰۲۱	هندوستان	کامن لا	۲۰۱۹-۲۰۱۲	داوطلبانه/اجباری	۴۱۱	الگوی روابط بین اقلام تعهدی و جریان وجه نقد/ الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام/ جریان وجه نقد	<i>JIAAT</i>	۳	۰/۳۵۶	جدول ۵
میتا و همکاران	۲۰۱۲	ترکیبی (۱۸ کشور)	-	۲۰۱۲-۲۰۰۳	داوطلبانه/اجباری	۳۵۸۹۹	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	<i>ARA</i>	۱	۰/۰۴۰	جدول ۱۰، ۱۱
نیل	۲۰۱۷	ترکیبی (۲۳ کشور)	-	۲۰۰۸-۲۰۰۱	اجباری	۶۵۲۸	دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران	<i>CAR</i>	۲۴	۰/۰۳۹	جدول ۶ و ۸
پتایانلو و همکاران	۲۰۱۵	ترکیبی (۱۴ کشور)	-	۲۰۰۶-۲۰۰۴	اجباری	۹۷۵	یکنواختی در گزارشگری مالی/ دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران	<i>IRFA</i>	۳	۰/۰۵۷	جدول ۲
تان و همکاران	۲۰۱۱	ترکیبی (۲۵ کشور)	-	۲۰۰۷-۱۹۹۸	اجباری	۱۹۳۸	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	<i>JAR</i>	۳	۰/۰۴۵	جدول ۵ و ۷
وانگ	۲۰۱۴	ترکیبی (۴۷ کشور)	-	۲۰۰۸-۲۰۰۱	اجباری	۲۶۳۴۹	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	<i>JAR</i>	۳	۰/۰۱۴	جدول ۳، ۴ و ۵
وو و ژانگ	۲۰۱۰	ترکیبی (۱۵ کشور)	-	۲۰۰۸-۱۹۹۳	اجباری	۱۲۰۴۹	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	<i>UP</i>	۸	۰/۲۰۶	جدول ۴، ۵، ۶ و ۷
ییب و یانگ	۲۰۱۲	ترکیبی (۱۷ کشور)	-	۲۰۰۷-۲۰۰۲	داوطلبانه/اجباری	۲۶۶	الگوی روابط بین سود حسابداری و بازده سهام	<i>AR</i>	۱۶	۰/۱۵۴	جدول ۲

در جدول ۲، اطلاعات مرتبط با مجلات، تعداد مطالعات بدست آمده از آن مجله و رتبه مجله‌ها با توجه به نظام رتبه‌بندی *ABCD* یا *ABS* فراهم شده است.

جدول ۲. رتبه‌بندی مجلات مشتمل در فراتحلیل از لحاظ کیفیت

رتبه در <i>ABS</i>	رتبه در <i>ABDC</i>	تعداد مقالات	عنوان مجله	سرواژه
4*	A*	۴	<i>Contemporary Accounting Research</i>	CAR
4*	A*	۳	<i>Journal of Accounting and Economics</i>	JAE
4*	A*	۲	<i>Journal of Accounting Research</i>	JAR
4*	A*	۲	<i>The Accounting Review</i>	TAR
4*	A*	۲	<i>Review of Accounting Studies</i>	RAS
۳	A*	۱	<i>European Accounting Review</i>	EAR
3	A	۱	<i>Accounting and Business Research</i>	ABR
3	A	۱	<i>British Accounting Review</i>	BAR
3	A	۱	<i>International Review of Financial Analysis</i>	IRFA
3	B	۳	<i>Journal of International Accounting Research</i>	JIAAT
-	-	۱	<i>Asian Review of Accounting</i>	ARA
-	-	۲	<i>Unpublished papers</i>	UP

مقالات مرتبط می‌گردد. برای حل این مشکل، با استناد به پیشنهاد دالتون و همکاران (۲۰۰۳) و کارنی و همکاران (۲۰۱۱)، اندازه اثر باید برای هر رگرسیون، به صورت جداگانه محاسبه شد. چنین فرایندی، مزیت کسب یک مجموعه کامل از اطلاعات مرتبط مورد نیاز برای فراتحلیل به خصوص در تجزیه و تحلیل علل ناهمگنی را فراهم می‌آورد.

یافته‌های پژوهش

در فراتحلیل از دو مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی استفاده می‌گردد. به منظور تعیین مدل نهایی فراتحلیل لازم است یک مجموعه تحلیل ناهمگنی انجام پذیرد تا از وجود متغیرهای تعدیل‌کننده اطمینان حاصل گردد. در صورتی که در میان اندازه‌های اثر پژوهش‌های اولیه ناهمگنی معناداری وجود داشته باشد، می‌توان احتمال داد که این

مقالات انتخاب شده برای فرا تحلیل، نتایج رگرسیون چند متغیره را گزارش داده بودند اما نتایج گزارش شده، بر اساس نحوه اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، انتخاب معیارها برای متغیرهای وابسته، نوع متغیرهای کنترل و روش‌های تخمین متفاوت بودند. در مواردی، برخی مقالات، بیش از یک مورد اندازه اثر قابل محاسبه بودند. برای چنین مواردی، برخی محققین پیشنهاد می‌کنند که میانگین یا میانۀ اندازه اثر باید از مجموعه اندازه‌های اثر انتخاب گردد و یا اندازه اثری که منعکس‌کننده سؤال اصلی پژوهش است، مبنا قرار گیرد (هانتز و اشمیت، ۱۹۹۰؛ بیجمولت و پیترز، ۲۰۰۱؛ لیپسی و ویلسون، ۲۰۰۱). اما چونگ و چان (۲۰۰۴) معتقدند که این رویکرد موجب حذف اطلاعات مرتبط با علل ناهمگنی و تخمین‌های متفاوت در

ناهمگنی به دلیل وجود متغیرهای تعدیل‌کننده است که ماهیت تأثیرات متغیر مستقل بر وابسته را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این صورت، مدل اثرات تصادفی به عنوان مدل نهایی در نظر گرفته می‌شود و به منظور کشف متغیرهای تعدیل‌کننده، برخی تحلیل‌ها صورت می‌پذیرد. با توجه به نتایج جدول ۳، آماره Q محاسبه‌شده برای ۲۴۳ مطالعه با درجه آزادی ۲۴۲، برابر $۱۰۶۶۲/۳۷۰$ محاسبه شد که در سطح آلفای $p < 0/05$ معنادار است، بنابراین فرض صفر تأیید و با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه گرفته می‌شود که مطالعات مورد بررسی نامتجانس و ناهمگون هستند. شاخص I^2 نیز که مقدار آن $۹۷/۷۳۰$ است نشانگر ناهمگونی در مطالعات است و بر اساس آن، $۹۷/۷۳\%$ از تغییرات کل آثار منتشرشده، به ناهمگونی گروه نمونه نسبت داده می‌شود و انجام یک مجموعه تحلیل متغیرهای تعدیل‌کننده را ضروری می‌نماید. نتایج جدول ۳ همچنان نشان می‌دهد که باید از مدل اثرات تصادفی برای تحلیل استفاده کرد. یکی از بخش‌های مهم در فراتحلیل، بررسی سوگیری انتشار است. سوگیری انتشار، به چاپ نشدن پژوهش‌های مرتبط با موضوع فراتحلیل مربوط است که دارای یافته‌های غیرمعنادار هستند. برای آگاهی از میزان سوگیری انتشار در فراتحلیل، باید به تمام پژوهش‌های مرتبط چاپ‌شده و چاپ‌نشده در آن حوزه مراجعه نمود که کاری غیر ممکن است. بر همین مبنا در فراتحلیل برای آگاهی از این مسئله، از تحلیل حساسیت استفاده می‌شود. تحلیل حساسیت می‌تواند با نمودار کیفی^۸ و شاخص آماری ایمن از خطا^۹ انجام پذیرد. در این پژوهش، سوگیری انتشار با استفاده از نمودار کیفی، روش همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدار و شاخص آماری ایمن از خطا بررسی شده است.

در نمودار ۱، مطالعات افزوده‌شده به سمت راست با رنگ تیره، نشان‌دهنده مطالعاتی است که باید برای متقارن شدن نمودار به آن افزوده شوند. نتایج نمودار، نشان‌دهنده

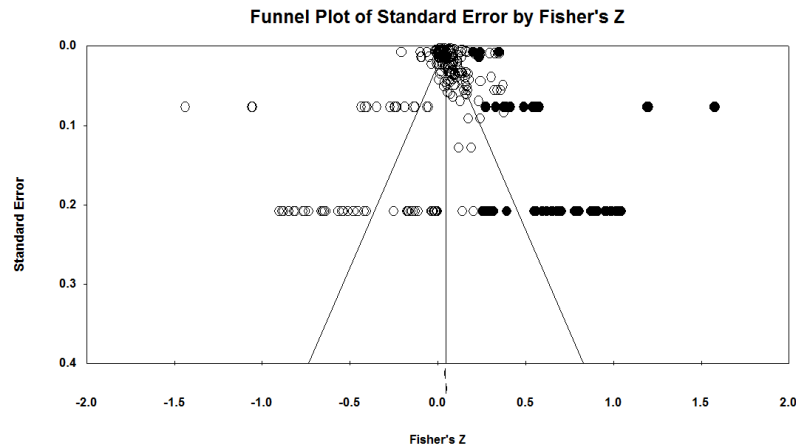
سوگیری انتشار در مطالعات سؤال پژوهشی است. اندازه اثر برآورد شده در صورت اضافه شدن مطالعات به نمونه فراتحلیل، با رنگ تیره در نمودار نمایش داده شده است که نشان می‌دهند با افزایش مطالعات جافتاده، اندازه اثر افزایش می‌یابد و نمودار بهتر به سمت متقارن شدن میل می‌کند. بر اساس اطلاعات نمودار ۱، با اضافه شدن تعداد ۵۱ مطالعه به سمت چپ میانگین، تورش موجود رفع می‌گردد و توزیع مطالعات از حالت نامتقارن به حالت متقارن تغییر شکل می‌یابد.

طبق محاسبات این آزمون در جدول ۴، در مدل اثرات تصادفی برای رفع سوگیری مطالعات باید ۵۱ مطالعه به سمت راست نمودار اضافه شود. ۵۱ مطالعه این امکان را فراهم می‌سازد که ارزش مشاهده‌شده $۰/۰۴۰$ به ارزش تعدیل‌شده $۰/۰۷۴$ افزایش یابد.

نتایج بررسی فراتحلیل در خصوص اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی در جدول ۵ گزارش شده است. همانگونه که در جدول ۵ نشان داده شده است، در ابتدا نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل کل مطالعات مرتبط ارائه شده است و در ادامه، با توجه به رد شدن آزمون همگنی در بین مطالعات، آزمون دیگری برای تعدیل اثرات متغیرهای مرتبط، شامل نحوه پذیرش اجباری یا داوطلبانه، معیارهای مورد استفاده برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه گزارشگری مالی، قدرت اجرایی سیستم حسابداری و حسابرسی، رژیم حقوقی حاکم بر کشور مورد بررسی، تجانس بین اصول عمومی پذیرفته شده داخلی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و کیفیت مجلات انجام شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون ناهمگونی مطالعات

مدل	مقدار Q	درجه آزادی	مقدار p	I^2
اثرات ثابت	۱۰۶۶۲/۳۷۰	۲۴۲	۰/۰۰۰	۹۷/۷۳۰

نمودار ۱. نمودار قیفی شکل خطای استاندارد با انحراف استاندارد از میانگین

جدول ۴. آزمون اصلاح برازش (دووال توییدی) در مدل اثرات تصادفی

مقدار Q	حد بالا	حد پایین	نقطه تخمین	مطالعات اضافه شده	ارزش مشاهده شده
۱۰۶۶۲/۳۷۰	۰/۰۴۸	۰/۰۲۸	۰/۰۴۰	-	ارزش مشاهده شده
۱۵۲۹۱/۶۸۷	۰/۰۸۵	۰/۰۶۳	۰/۰۷۴	۵۱	ارزش تعدیل شده

تأثیر مثبت و معنی داری (۰/۰۴) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی داشته است (فاصله اطمینان ۰/۰۴۸ تا ۰/۰۲۹). از آنجا که بررسی همگنی، تجانس بین مطالعات را رد کرده است، این عدم تجانس به تفاوت در نحوه پذیرش، مدل‌های جانشین اندازه‌گیری متغیرها، سیستم‌های حسابداری، رژیم‌های حقوقی و کیفیت مجلات نسبت داده شد و بر همین مبنا، مطالعات به طبقات مختلف تقسیم شدند و فراتحلیل با دیگر برای هر گروه از مطالعات به صورت مجزا به اجر درآمد. بررسی‌ها بر مبنای نحوه پذیرش، حاکی از معناداری اثر مثبت پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

فراتحلیل مطالعات اثر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی

جدول ۵، نتایج فراتحلیل ارتباط بین پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی را نشان می‌دهد. ضریب تأثیر به دست آمده از بررسی ۲۴۳ رابطه در ۲۳ پژوهش صورت گرفته در کشورهای مختلف دنیا با نمونه مشتمل بر ۲۵۴۴۵۸۲ شرکت - سال، حاکی از آن است که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

استفاده محققان مختلف از مدل‌های گوناگون برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه گزارشگری مالی بوده است. زمانی که مطالعات با توجه به منشأ قانونی کشورها طبقه‌بندی گردید، بررسی‌ها نشان داد که در کشورهای با منشأ قانونی کامن‌لا و نوشته آلمان، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، تأثیر مثبت و معنی‌داری بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی داشته است. در کشورهای با سیستم حقوقی نوشته فرانسه، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، تأثیر منفی و معنی‌داری بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی داشته است.

بررسی‌ها در نظام‌های با سیستم اجرایی متفاوت حاکی از آن است که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی در کشورهای با ضمانت اجرایی حسابداری و حسابرسی بالا، تأثیر مثبت و معناداری داشته، اما با این وجود، در مورد کشورهای با ضمانت اجرایی حسابداری و حسابرسی ضعیف، رابطه منفی بوده و پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، قابلیت مقایسه گزارشگری مالی را به شکل معنی‌داری کاهش داده است.

مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی در هر دو شیوه پذیرش اجباری و داوطلبانه بوده است. اما میانگین اندازه اثر در پذیرش داوطلبانه بزرگ‌تر بوده است.

فراتحلیل اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر مبنای طبقه‌بندی تحقیقات صورت گرفته بر حسب نوع مدل مورد استفاده برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه گزارشگری مالی حاکی از آن است که در تحقیقاتی که از الگوهای روابط بین سود حسابداری و قیمت سهام/ بازده سهام، روابط بین سود حسابداری و جریان‌های نقدی، روابط بین اقلام تعهدی و جریان وجه نقد، دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران، یکنواختی در گزارشگری مالی و هم‌حرکتی سودها استفاده شده است، تأثیر مثبت و معنی‌داری از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر روی قابلیت مقایسه گزارشگری مالی گزارش شده است، اما این اثر برای تحقیقات مبتنی بر الگوی یکنواختی در سیاست‌های حسابداری به صورت منفی بوده است. برای همسانی در نسبت‌های مالی، اثرات پذیرش پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) معنادار نبوده است. این تفاوت در نتایج، به دلیل

تأثیر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی: شواهد فراتحلیلی / وحید احمدیان و همکاران

نمونه (N)	تعداد روابط	میانگین ضرایب	واریانس مشاهده	خطای واریانس مشاهده	درصد خطا بر واریانس	آماره Z	سطح معنی داری	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	آماره کای دو	
۲۵۴۴۵۸۲	۲۴۳	۰/۰۴۰	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۵	۷/۷۳۳	۰/۰۰۰	۰/۰۲۹, ۰/۰۴۸	۹۸۹۹/۱۵۱	فراتحلیل کل نمونه
متغیرهای تعدیل کننده:										
۲,۴۴۲,۲۵۴	۲۱۶	۰/۰۴۴	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	۰/۰۲۷	۱۱/۲۴۹	۰/۰۰۰	۰/۰۳۶, ۰/۰۵۲	۸۰۹۳/۲۶۰	پذیرش اجباری
۱۰۲۳۲۸	۲۷	۰/۱۱۰	۰/۰۱۱	۰/۰۰۰	۰/۰۲۴	۴/۳۳۲	۰/۰۰۰	۰/۰۶۱, ۰/۱۵۹	۱۱۳۷/۴۵۰	پذیرش داوطلبانه
۴۲۷۷۶۵	۷۳	۰/۱۱۰	۰/۰۱۵	۰/۰۰۰	۰/۰۱۲	۷/۱۵۳	۰/۰۰۰	۰/۰۸۰, ۰/۱۴۰	۶۳۱/۹۳۵	الگوی روابط بین سود حسابداری و قیمت سهام/ بازده سهام
۱۲۵۰۳۱	۱۰	۰/۰۸۲	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۳	۳/۸۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۴۰, ۰/۱۲۵	۴۴۰/۵۳۰	الگوی روابط بین سود حسابداری و جریان‌های نقدی
۴۱۱	۱	۰/۳۵۶	۰/۰۰۰	۰/۰۴۳	-	۷/۵۲۰	۰/۰۰۰	۰/۲۶۹, ۰/۴۳۸	۰/۰۰۰	الگوی روابط بین اقلام تعهدی و جریان وجه نقد
۷۳۵۱۸۴	۵۳	۰/۰۰۴	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۱۷۴	۰/۵۶۹	۰/۵۶۹	-۰/۰۱۰, ۰/۰۱۸	۳۰۴/۰۶۰	همسانی در نسبت‌های مالی
۴۹۱۱۹۱	۵۳	۰/۰۲۸	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۳۵۱	۱۰/۵۸۲	۰/۰۰۰	۰/۰۲۳, ۰/۰۳۴	۱۵۰/۹۸۷	دقت پیش‌بینی سود تحلیلگران
۷۳۶۱۰۷	۲۴	۰/۰۵۱	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۱۹	۵/۸۱۵	۰/۰۰۰	۰/۰۳۴, ۰/۰۶۸	۱۱۸۷/۳۰۱	یکنواختی در گزارشگری مالی
۷۹۶۱	۲۵	۰/۰۸۳	۰/۰۶۶	۰/۰۰۰	۰/۰۴۷	-۷/۳۹۲	۰/۰۰۰	-۰/۱۰۵, ۰/۰۶۱	۵۳۱/۷۸۴	یکنواختی در سیاست‌های حسابداری
۲۰۹۳۲	۳	۰/۰۶۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۵۵۰	۵/۵۶۶	۰/۰۰۰	۰/۰۴۶, ۰/۰۸۳	۷/۲۶۵	هم حرکتی سودها
۸۲۹۶۰	۳۰	۰/۱۰۳	۰/۰۱۶	۰/۰۰۰	۰/۰۲۳	۴/۰۳۴	۰/۰۰۰	۰/۰۵۳, ۰/۱۵۲	۸۹۳/۹۳۶	کشورهای کامن لا
۱۱۴۴	۴۴	۰/۳۶۲	۰/۰۱۵	۰/۰۳۱	۰/۳۶۹	-۷/۲۹۷	۰/۰۰۰	-۷/۲۹۷, ۰/۲۷۱	۱۱۹/۱۰۰	کشورهای حقوق نوشته فرانسه
۲۶۰۴	۶	۰/۲۹۲	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۷۹۲	۱۵/۳۰۵	۰/۰۰۰	۰/۰۲۵۷, ۰/۴۲۷	۷/۵۷۲	کشورهای حقوق نوشته آلمان
۸۱۷۲۷	۲۷	۰/۰۷۵	۰/۰۱۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۴	۳/۰۰۸	۰/۰۰۳	۰/۱۲۴, ۰/۰۲۶	۱۱۲۳/۷۰۰	ضمانت اجرای زیاد
۴۹۸۱	۵۳	۰/۲۲۱	۰/۰۹۴	۰/۰۱۰	۰/۱۰۷	-۴/۳۶۵	۰/۰۰۰	-۰/۱۲۳, ۰/۳۱۵	۴۹۳/۹۰۷	ضمانت اجرای کم
۴۹۸۱	۵۳	۰/۲۲۱	۰/۰۹۴	۰/۰۱۰	۰/۱۰۷	-۴/۳۶۵	۰/۰۰۰	-۰/۱۲۳, ۰/۳۱۵	۴۹۳/۹۰۷	فقدان زیاد
۸۱۷۲۷	۲۷	۰/۰۷۵	۰/۰۱۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۴	۳/۰۰۸	۰/۰۰۳	۰/۱۲۴, ۰/۰۲۶	۱۱۲۳/۷۰۰	فقدان کم
۴۹۸۱	۵۳	۰/۲۲۱	۰/۰۹۴	۰/۰۱۰	۰/۱۰۷	-۴/۳۶۵	۰/۰۰۰	-۰/۱۲۳, ۰/۳۱۵	۴۹۳/۹۰۷	واگرایی زیاد
۸۱۷۲۷	۲۷	۰/۰۷۵	۰/۰۱۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۴	۳/۰۰۸	۰/۰۰۳	۰/۱۲۴, ۰/۰۲۶	۱۱۲۳/۷۰۰	واگرایی کم
۱۶۳۲۶۲۴	۱۳۹	۰/۰۵۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	۰/۰۰۵	۱۰/۰۳۶	۰/۰۰۰	۰/۰۶۰, ۰/۰۴۰	۴۶۸/۴۸۳	مجلات با کیفیت بالا
۹۱۱۹۵۸	۱۰۵	۰/۰۱۹	۰/۰۰۶	۰/۰۰۰	۰/۰۲۰	-۱/۶۶۰	۰/۰۹۷	۰/۰۰۳, ۰/۰۴۱	۵۲۰۷/۷۹۵	سایر مجلات

جدول ۵. نتایج فراتحلیل تأثیر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

بررسی های بیشتر بر مبنای فقدان و واگرایی نیز حاکی از آن است که در شرایط بالای فقدان و واگرایی، اثر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی منفی بوده و اثر مثبت، تنها در شرایط فقدان و واگرایی پایین حاصل شده است.

همچنین روابط گزارش شده در مجلات با کیفیت بالا و سایر مجلات نیز متفاوت بوده است، به گونه‌ای که در مجلات با کیفیت بالا، در مجموع اثر مثبت و معناداری از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی گزارش شده است، در حالی که این اثر در مطالعات منتشر شده در سایر مجلات به صورت منفی گزارش شده است.

در مجموع، به نظر می‌رسد اثر مطلوب پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر قابلیت مقایسه گزارشگری مالی، بستگی زیادی به شرایطی مانند سیستم‌های حسابداری با ضمانت اجرایی بالای حسابداری و حسابرسی و نظام حقوقی کشورها و به طور خلاصه، بستری‌های پیاده سازی این استانداردها دارد و صرف پذیرش این استانداردها، منجر به افزایش قابلیت مقایسه گزارشگری مالی نشده است.

نتایج فرارگرسیون

در ادامه، اثرات علل مختلف ناهمگنی با استفاده از مدل اثر تصادفی، بر مبنای معادله (۱) و با استفاده از روش فرارگرسیون بررسی شده است. در هر مورد متغیر، رابطه مورد بررسی در صورت احراز شرایط، عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر اختیار کرده است. نتایج در جداول ۶ گزارش شده است.

ضریب تعیین گزارش شده در جدول ۶ نشان می‌دهد که متغیرهای مورد بررسی، ۴۶ درصد از ناهمگنی را توضیح می‌دهند. نتایج نشان می‌دهد که تفاوت بین اثر اتخاذ اجباری و اتخاذ داوطلبانه روی قابلیت مقایسه، از لحاظ آماری منفی و معنی‌دار است. در بین سنج‌های قابلیت مقایسه، هم حرکتی سودها اثر مثبت و معنی‌دار و یکنواختی در سیاست‌های حسابداری اثر منفی و معناداری بر روی اندازه اثر داشته‌اند. اثر انتخاب سایر معیارها روی اندازه اثر معنادار نبوده است.

بر اساس نتایج جدول ۶، با افزایش دوره زمانی تحقیق، ضریب گزارش شده برای اثر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) افزایش یافته است که از نظر آماری معنادار می‌باشد. همچنین با افزایش حجم نمونه تحقیق، اثر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) کاهش یافته که این اثر نیز از نظر آماری معنادار است. نتایج فرارگرسیون در خصوص نظام‌های حقوقی مختلف حاکی از آن است که روابط مورد بررسی در کشورهای کامن‌لا و کشورهای حقوق نوشته آلمان اثر منفی و معناداری بر اندازه اثر داشته‌اند و این اثر در مورد روابط مورد بررسی در کشورهای حقوق نوشته فرانسه، مثبت و معنادار بوده است.

نتایج همچنین نشان می‌دهد که بررسی در شرایط ضمانت اجرای بالا، فقدان زیاد و واگرایی زیاد، اثر مثبت و معنی‌داری روی اندازه اثر داشته‌اند و اثر مجلات با کیفیت بالا معنادار نبوده است.

متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره Z	سطح معنی‌داری
عرض از مبدأ	۰/۱۴۱	۰/۰۳۷	۳/۸۱۰	۰/۰۰۰
پذیرش اجباری / داوطلبانه	-۰/۰۵۵	۰/۰۱۶	-۳/۴۴۰	۰/۰۰۰
دوره زمانی مورد مطالعه	۰/۰۱۰	۰/۰۰۲	۴/۷۹۰	۰/۰۰۰
لگاریتم تعداد نمونه	-۰/۰۲۰	۰/۰۰۴	-۴/۷۸۰	۰/۰۰۰
الگوی روابط بین سود حسابداری و قیمت سهام / بازده سهام	-۰/۰۳۹	۰/۰۵۳	-۰/۷۳۰	۰/۴۶۳
الگوی روابط بین سود حسابداری و جریان های نقدی	-۰/۰۰۵	۰/۰۵۷	-۰/۰۹۰	۰/۹۲۸
الگوی روابط بین اقلام تعهدی و جریان وجه نقد	-۰/۰۲۲	۰/۱۰۱	-۰/۲۲۰	۰/۹۷۰
همسانی در نسبت های مالی	-۰/۰۰۲	۰/۰۵۵	-۰/۰۴۰	۰/۹۹۳
دقت پیش بینی سود تحلیلگران	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	-۰/۰۱۰	۰/۸۶۲
یکنواختی در گزارشگری مالی	-۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	-۰/۱۷۰	۰/۰۰۰
یکنواختی در سیاست های حسابداری	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	۳/۸۱۰	۰/۷۲۴
هم حرکتی سودها	۰/۰۲۱	۰/۰۲۱	-۰/۳۵۰	۰/۰۰۰
کشورهای کامن لا	-۰/۳۰۸	۰/۰۵۶	-۵/۵۱۰	۰/۰۰۰
کشورهای حقوق نوشته فرانسه	۰/۴۷۵	۰/۰۴۷	۱۰/۰۵۰	۰/۰۰۰
کشورهای حقوق نوشته آلمان	-۰/۱۶۶	۰/۰۳۵	-۴/۷۲۰	۰/۰۰۰
ضمانت اجرای زیاد	۰/۳۱۲	۰/۰۵۸	۵/۳۸۰	۰/۰۰۰
فقدان زیاد	۰/۳۱۲	۰/۰۵۸	۵/۳۸۰	۰/۰۰۰
واگرایی زیاد	۰/۳۱۲	۰/۰۵۸	۵/۳۸۰	۰/۰۰۰
مجلات با کیفیت بالا	۰/۰۰۰	۰/۰۲۱	۰/۰۰۱	۰/۹۹۸

ضریب تعیین: ۰/۴۶۰

ضریب تعیین تأیید: ۰/۰۰۳

تعداد اندازه اثر مورد مطالعه: ۲۴۳

جدول ۶. نتایج فرارگرسیون در خصوص اثر علل ناهمگنی در اندازه اثر

برای بررسی پیامدهای مستقیم بکارگیری سیاست‌های جدید است. مبنای پیاده‌سازی این استانداردها، بهبود شفافیت و قابلیت اطمینان صورت‌های مالی در سراسر جهان و تسهیل سرمایه‌گذاری‌های فرامرزی از طریق ایجاد

نتیجه‌گیری

پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، یکی از محدود زمینه‌های تحقیقاتی در حسابداری

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) را تحت تأثیر قرار داده است.

در تفسیر نتایج این پژوهش، مواردی باید در نظر گرفته شود. قسمت زیادی از مطالعات مورد بررسی، نمونه‌های ترکیبی را در نظر گرفته بودند و لذا بررسی ساختارهای حقوقی و مالی یک کشور خاص، در بخش کوچکی از نمونه انجام گرفته است. پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده، شواهد بیشتری را روی مطالعات مختص به کشورهای خاص فراهم سازند تا تصمیم‌گیری بر اساس شواهد مختص فضای کشوری بخصوص را ممکن سازند. از طرفی، تنها بخشی از مطالعات، از مجموعه داده‌های جدیدتر در خصوص پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) استفاده کرده‌اند. اکثر مطالعات مورد بررسی، با داده‌هایی انجام شده‌اند که با توجه به استانداردهای جدید منتشره، قدیمی شمرده می‌شوند. مطالعات تجزیه و تحلیل شده عمدتاً بر روی سال‌های پیش از ۲۰۱۵ متمرکز دارند و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) اخیراً تغییرات قابل توجهی را به خود دیده است. برای مثال استاندارد حسابداری ۱۷ (اجاره‌ها)، استاندارد حسابداری ۱۸ (درآمدها)، و استاندارد حسابداری ۳۹ (شناسایی و اندازه‌گیری ابزارهای مالی)، به ترتیب توسط استانداردهای جدید *IFRS* ۱۶ (اجاره)، *IFRS* ۱۵ (درآمد حاصل از قرارداد با مشتریان) و *IFRS* ۹ (ابزارهای مالی) جایگزین شده‌اند. بنابراین، نتیجه‌گیری‌های کلی صورت گرفته در مورد اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) ممکن است این تغییرات اخیر را بازتاب ندهد. لذا نیاز بیشتری به مطالعات جدید با استفاده از داده‌های اخیر در خصوص اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) وجود دارد. در نهایت، به نظر می‌رسد دستیابی به اهداف اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*)، به ساختارهایی مانند حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی در کشورها بستگی داشته باشد، لذا تحقیقات آتی می‌توانند نقش این موارد در ایجاد

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در سطح جهانی است. تاکنون این استانداردها توسط کشورهای مختلف با سطوح توسعه متنوع پذیرش شده‌اند و تبع آن، تعیین پیامدهای اقتصادی بکارگیری این استانداردها و میزان دستیابی به اهداف پشتوانه آنها به عنوان بخشی از اصلاحات نظارتی مالی، به بحثی چالش برانگیزتر در محافل علمی و حرفه‌ای تبدیل شده است. مجموعه قابل توجهی از ادبیات قبلی، اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) در کشورهای مختلف را بررسی کرده است. مطالعات مختلف، پیامدهای پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر کاربران مختلف مانند حسابداران، سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران، دولت‌ها و ناظران را گزارش داده‌اند اما در بسیاری از موارد، نتایج متناقض بوده و هنوز نتایج قطعی از میزان دستیابی به اهداف تعیین شده از اتخاذ این استانداردها وجود ندارد.

در این مقاله، اثر اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر روی قابلیت مقایسه گزارشگری مالی بررسی شد. نتایج نشان داد که به طور کلی، اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) قابلیت مقایسه را به طور معناداری را بهبود می‌بخشد. نتایج بررسی در زیر گروه‌ها و همچنین فرارگرسیون نشان می‌دهد که تأثیر اتخاذ اجباری به طور معنی‌داری متفاوت از اتخاذ داوطلبانه است و اتخاذ داوطلبانه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) تأثیر بیشتری نسبت به اتخاذ اجباری دارد. همچنین نتایج، حاکی از اثرات بسترهای اجرایی اتخاذ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (*IFRS*) بر روی روابط بین متغیرهای مورد بررسی است، به گونه‌ای که در نظام‌های حقوقی کامن‌لا و حقوق نوشته آلمان و کشورهایی که ضمانت اجرایی بالایی حسابداری دارند و تناسب استانداردهای ملی و بین‌المللی در آنها کمتر بوده، قابلیت مقایسه بیشتر افزایش یافته است. همچنین انتخاب معیارهای مختلف از قابلیت مقایسه، دوره‌های زمانی مختلف و حجم نمونه مطالعات، اثرات گزارش شده از اتخاذ

Chen, T.-Y., C.-L. Chin, S. Wang, and W.-R. Yao (2015), 'The Effects of Financial Reporting on Bank Loan Contracting in Global Markets: Evidence from Mandatory IFRS Adoption', *Journal of International Accounting Research*, Vol. 14, No. 2, pp. 45–81.

Christensen, H. B. and V. Nikolaev (2009), *Who Uses Fair Value Accounting for Non-Financial Assets after IFRS Adoption?*, Working Paper, University of Chicago Booth School of Business, SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1269515>.

Christensen, H. B., E. Lee, and M. Walker (2007), 'Cross-sectional Variation in the Economic Consequences of International Accounting Harmonization: The Case of Mandatory IFRS Adoption in the UK', *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, No. 4, pp. 341–79.

Cole, V., J. Branson and D. Breesch (2011), *Determinants Influencing the De Facto Comparability of European IFRS Financial Statements*, Working Paper, SSRN: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1967001>.

Dargenidou, C. and S. Mcleay (2010), 'The Impact of Introducing Estimates of the Future on International Comparability in Earnings Expectations', *European Accounting Review*, Vol. 19, No. 3, pp. 511–34.

Daske, H., L. Hail, C. Leuz, and R. Verdi (2008), 'Mandatory IFRS Reporting Around the World: Early Evidence on the Economic Consequences', *Journal of Accounting Research*, Vol. 46, No. 5, pp. 1085–142.

Daske, H. (2006), 'Economic Benefits of Adopting IFRS or US-GAAP: Have the Expected Cost or Equity Capital Really Decreased?', *Journal of Business Finance and Accounting*, Vol. 33, Nos 3–4, pp. 329–73.

Daske, H. and G. Gebhardt (2006), 'International Financial Reporting Standards and Experts' Perceptions of Disclosure Quality', *Abacus*, Vol. 42, Nos 3–4, pp. 461–98.

De Franco, G., S. P. Kothari, and R. S. Verdi (2011), 'The Benefits of Financial Statement

قابلیت مقایسه بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را بررسی کنند.

منابع

Ahmed, K. and J. K. Courtis (1999), 'Associations Between Corporate Characteristics and Disclosure Levels in Annual Ball', R. (2006), 'International Financial Reporting Standards (IFRS); Pros and Cons for Investors', *Accounting and Business Research, International Accounting Policy Forum*, Vol. 36, No. 1, pp. 5–27.

Barth, M. E., W. R. Landsman, M. Lang, and C. Williams (2012), 'Are IFRS-based and US GAAP based Accounting Amounts Comparable?', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 58, No. 1, pp. 68–93.

Beuselinck, C., P. Joos, and S. van Der Meulen (2007), *International Earnings Comparability*, Working Paper, SSRN: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1014086>.

Bischof, J. (2009), 'The Effects of IFRS 7 Adoption on Bank Disclosure in Europe', *Accounting In Europe*, Vol. 6, No. 2, pp. 167–94.

Brochet, F., A. D. Jagolinzer, and E. J. Riedl (2013), 'Mandatory IFRS Adoption and Financial Statement Comparability', *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No. 4, pp. 1373–400.

Callao, S., J. I. Jarne, and J. A. Lainez (2007), 'Adoption of IFRS in Spain: Effect on the Comparability and Relevance of Financial Reporting', *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 16, No. 2, pp. 148–78.

Cascino, S. and J. Gassen (2015), 'What Drives the Comparability Effect of Mandatory IFRS Adoption?', *Review of Accounting Studies*, Vol. 20, No. 1, pp. 242–82.

Chen, C., D. Young, and Z. Zhuang (2013), 'Externalities of Mandatory IFRS Adoption: Evidence from Cross-border Spillover Effects of Financial Information on Investment Efficiency', *The Accounting Review*, Vol. 88, No. 3, pp. 881–914.

- Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No. 1, pp. 388–423.
- Hunter, J. E. and F. L. Schmidt (1990), *Methods of Meta-analysis: Correcting Errors and Bias in Research Findings*, Sage, California.
- ICAEW (2007), 'EU Implementation of IFRS and the Fair Value Directive: A Report for the European Commission', London, retrieved from: <http://www.icaew.com/-/media/corporate/archive/files/technical/financial-reporting/financial-reporting-faculty/full-report.ashx?la=en>.
- ICAEW (2014), 'The Effects of Mandatory IFRS Adoption in the EU: A Review of Empirical Research', London: retrieved from: <http://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/effects-ofmandatory-ifrs-adoption-oct2014-execsum.ashx>.
- Jayaraman, S. and R. S. Verdi (2014), *Are Reporting Incentives and Accounting Standards Substitutes or Complements in Achieving Comparability?*, Working Paper, SSRN: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2428263>.
- Jones, S. and A. Finley (2011), 'Have IFRS Made a Difference to Intra-country Financial Reporting Diversity?', *The British Accounting Review*, Vol. 43, No. 1, pp. 22–38.
- Kim, Y. and S. Li (2011), *The Externality Effect of Accounting Standards Convergence: Evidence from Cross-border Information Transfers Around EU Mandatory IFRS Adoption*, Working Paper, <https://www.researchgate.net/publication/228236754>.
- Kvaal, E. and C. Nobes (2010), 'International Differences in IFRS Policy Choice: A Research Note', *Accounting and Business Research*, Vol. 40, No. 2, pp. 173–87. (2012), 'IFRS Policy Changes and the Continuation of National Patterns of IFRS Practice', 1.
- Lang, M., K. V. Lins, and M. Maffett (2012), 'Transparency, Liquidity, and Valuation: International Evidence on When Transparency Matters Most', *Journal of Comparability*, *Journal of Accounting Research*, Vol. 49, No. 4, pp. 895–931.
- DeFond, M., X. Hu, M. Hung, and S. Li (2011), 'The Impact of Mandatory IFRS Adoption on Foreign Mutual Fund Ownership: The Role of Comparability', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 51, No. 3, pp. 240–58.
- DeFond, M. L., X. Hu, M. Y. Hung, and S. Li (2012), 'Has the Widespread Adoption of IFRS Reduced US Firms' Attractiveness to Foreign Investors?', *Journal of International Accounting Research*, Vol. 11, No. 2, pp. 27–55.
- De George, E., X. Li, and L. Shivakumar (2016), 'A Review of the IFRS Adoption Literature', *Review of Accounting Studies*, Vol. 21, No. 3, pp. 898–1004.
- Fülbier, R. U., J. M. Hitz, and T. Sellhorn (2009), 'Relevance of Academic Research and Researchers' Role in the IASB's Financial Reporting Standard Setting', *Abacus*, Vol. 45, No. 4, pp. 455–92.
- Glaum, M., P. Schmidt, D. L. Street, and S. Vogel (2013), 'Compliance with IFRS 3- and IAS 36- required Disclosures Across 17 European Countries: Company- and Country-level Determinants', *Accounting and Business Research*, Vol. 43, No. 3, pp. 163–204.
- Gross, C. and P. Perotti (2017), 'Output-based Measurement of Accounting Comparability: A Survey of Empirical Proxies', *Journal of Accounting Literature*, Vol. 39, pp. 1–22.
- Habib, A. (2012), 'Non-audit Service Fees and Financial Reporting Quality: A Meta-analysis', *Abacus*, Vol. 48, No. 2, pp. 214–48.
- Hail, L. and C. Leuz (2007), *Capital Market Effects of Mandatory IFRS Reporting in the EU: Empirical Evidence*, Working Paper SSRN: <https://ssrn.com/abstract=151167>.
- Haller, A. and M. Wehrfritz (2013), 'The Impact of National GAAP and Accounting Traditions on IFRS Policy Selection: Evidence from Germany and the UK', *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 22, No. 1, pp. 39–56.
- Horton, J., G. Serafeim, and I. Serafeim (2013), 'Does Mandatory IFRS Adoption Improve the Information Environment?'

Comparability, Working Paper, SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2956076>.

Neel, M. (2017), 'Accounting Comparability and Economic Outcomes of Mandatory IFRS Adoption', *Contemporary Accounting Research*, Vol. 34, No. 1, pp. 658–90.

Ohlson, J. A. (1995), 'Earnings, Book Values, and Dividends in Equity Valuation', *Contemporary Accounting Research*, Vol. 11, No. 2, pp. 661–87.

Opere, S., Houqe, M.N. and van Zijl, T. (2021), *Meta-analysis of the Impact of Adoption of IFRS on Financial Reporting Comparability, Market Liquidity, and Cost of Capital*. *Abacus*, 57: 502-556. <https://doi.org/10.1111/abac.12237>

Petaibanlue, J., M. Walker, and E. Lee (2015), 'When Did Analyst Forecast Accuracy Benefit from Increased Cross-border Comparability Following IFRS Adoption in the EU?', *International Review of Financial Analysis*, Vol. 42, pp. 278–91.

Soderstrom, N. S. and K. J. Sun (2007), 'IFRS Adoption and Accounting Quality: A Review', *European Accounting Review*, Vol. 16, No. 4, pp. 675–702.

Vedprakash Vasantrao Meshram, Jagriti Arora, *Accounting constructs and economic consequences of IFRS adoption in India*, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Volume 45, 2021, 100427.

Accounting Research, Vol. 50, No. 3, pp. 729–74.

Lang, M. H., M. G. Maffett, and E. Owens (2010), *Earnings Comovement and Accounting Comparability: The Effects of Mandatory IFRS Adoption*, Working Paper, SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1676937>.

Lang, M. and L. Stice-Lawrence (2015), 'Textual Analysis and International Financial Reporting: Large Sample Evidence', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 60, Nos 2–3, pp. 110–35.

Lee, E., M. Walker, and H. B. Christensen (2008), 'Mandating IFRS: Its Impact on the Cost of Equity Capital in Europe', *Journal of International Accounting Research*, Vol. 9, No. 1, pp. 58–9.

Leuz, C. and R. E. Verrecchia (2000), 'The Economic Consequences of Increased Disclosure', *Journal of Accounting Research*, Vol. 38, pp. 91–124.

Liao, Q., T. Sellhorn, and H. A. Skaife (2012), 'The Cross-country Comparability of IFRS Earnings and Book Values: Evidence from France and Germany', *Journal of International Accounting Research*, Vol. 11, No. 1, pp. 155–84.

Lin, S., W. Riccardi, and C. J. Wang (2017), *Relative Effects of IFRS Adoption and IFRS Convergence on Financial Statement*

The Effect of Adopting International Financial Reporting Standards on the Financial Reporting Comparability: Meta-Analytic Evidence

Vahid Ahmadian^{*1}

Meysam hamed[†]

Roghayeh namvar[‡]

Abstract

International Financial Reporting Standards (IFRS) were developed with the aim of increasing the comparability of financial reporting, enabling market participants to make better economic decisions and improving the efficiency of the capital market. But after more than a decade of research on the effects of adopting these standards, there is still no definite conclusion about the extent of achieving this goal, and experimental studies report contradictory results. In order to obtain objective evidence regarding the real effects of adopting International Financial Reporting Standards (IFRS) based on the experience of countries that have adopted these standards, in this research, a comprehensive analysis of studies that examine the effects of adopting International Financial Reporting Standards (IFRS) on comparability Financial reporting has been done. Based on the analysis of 243 observations, with an independent sample of 2,544,582 company-years, meta-analysis and meta-regression results indicate that the adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) generally has a positive and significant effect on the comparability of financial reporting. but the size of the effect of adopting these standards depends on several factors such as the method of mandatory or voluntary acceptance, the legal structure of the countries and the executive guarantee of accounting and auditing of the countries under review.

Key words: *International financial reporting standards (IFRS), comparability of financial reporting, meta-analysis, meta-regression, legal structure of countries*

JEL classification: *M41*

¹Assistant Professor, Department of Economics, Management and Accounting, University of Tabriz, Tabriz, Iran, (corresponding author) (V.ahmadian@tabrizu.ac.ir)*

[†]Master of Financial Management, Imam Sadiq University, Tehran, Iran, (Hamedim@seo.ir)

[‡] Master of Business Administration, Finance, Department of Economics, Management and Accounting, University of Tabriz, Tabriz, Iran (Namvar.nastaran@hotmail.com)